

M O N I T O R

Vybrané hospodářské, měnové a sociální ukazatele

12 - 2009

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

O B S A H

<u>ČTVRTLETNĚ SLEDOVANÉ UKAZATELE – 3. ČTVRTLETÍ 2009</u>	3
Čtvrtletní odhad hrubého domácího produktu	3
Nezaměstnanost v ČR	4
Průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice	5
Bytová výstavba	5
<u>MĚSÍČNĚ SLEDOVANÉ UKAZATELE – PROSINEC 2009</u>	6
Index spotřebitelských cen	6
Index průmyslové produkce	6
Stavební produkce	7
Indexy cen dovozu a vývozu zboží v ČR	7
Zahraniční obchod v jednotlivých měsících	8
<u>METODICKÁ POZNÁMKA</u>	9

Zdroj dat: Český statistický úřad, <http://www.czso.cz> (stav k 15. 2. 2010)

Čtvrtletně sledované ukazatele – 3. čtvrtletí 2009

Čtvrtletní odhad hrubého domácího produktu

čtvrtletní odhad	3. čtvrtletí 2009 ^{*)}			
	běžné ceny		stálé ceny	
	v mil. Kč	v % (3. čtvrtletí 2008= 100)	v % (2. čtvrtletí 2009 = 100)	v % (2. čtvrtletí 2009 = 100)
Hrubý domácí produkt celkem	905 914	98,0	95,9	100,8
Výdaje na konečnou spotřebu	669 087	102,6	102,6	100,3
domácností	458 230	100,9	101,3	99,4
vládních institucí	202 621	106,5	105,3	102,2
neziskových institucí	8 236	108,6	108,7	101,7
Tvorba hrubého kapitálu	171 587	76,6	76,2	100,7
Bilance zahraničního obchodu	65 240	135,1	102,7	x
vývoz	635 967	89,9	93,0	108,3
dovoz	570 727	86,6	92,5	108,2

Poznámka: *) Očištěno o vliv sezónnosti a nestejného počtu pracovních dní.

Nezaměstnanost v ČR

	průměrný počet osob	změna proti 3. čtvrtletí 2008	míra podle metodiky ILO ^{*)}	změna proti 3. čtvrtletí 2008
	<i>v tisících</i>	<i>v tisících</i>	<i>v %</i>	<i>procentní bod</i>
Celkem	387,0	+163,1	7,4	+3,1
z toho ženy	195,4	+68,5	x	x
z toho muži	191,6	+94,6	x	x
Dlouhodobá nezaměstnanost				
1 rok a více	108,5	0,0	x	x

*) Za nezaměstnané jsou podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce.

Odlišná metodika zjišťování se promítla do diference mezi výší obecné míry nezaměstnanosti (ILO) a míry registrované nezaměstnanosti MPSV. Tendence vývoje obou měr byly podobné, míra registrované nezaměstnanosti MPSV dosáhla ve 3. čtvrtletí hodnoty 8,4 %, tj. o 3,1 procentního bodu více než před rokem.

**Průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice
(na přepočtené počty zaměstnanců)**

	3. čtvrtletí 2009		
	v Kč	přírůstek (úbytek) proti 3. čtvrtletí 2008	
		v Kč	v %
ČR celkem	23 350	1 068	4,8
podnikatelská sféra	23 165	1 004	4,5
nepodnikatelská sféra	24 170	1 292	5,6

Poznámka: Údaje se týkají pouze zaměstnanců v pracovním poměru ke zpravodajské jednotce. Zahrnuty nejsou osoby vykonávající veřejné funkce, např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj. V údajích o průměrných mzdách se jedná o mzdy v tomto období zúčtované k výplatě.

Bytová výstavba

	Index (stejně období předchozího roku = 100)			
	4. čtvrtletí 2008	1. čtvrtletí 2009	2. čtvrtletí 2009	3. čtvrtletí 2009
Zahájené byty	80,9	91,1	78,8	94,3
Dokončené byty ^{p)}	69,5	102,7	105,6	91,2
Modernizované byty	113,1	94,9	85,3	88,7

Poznámka: p) Data za rok 2009 jsou předběžná.

Měsíčně sledované ukazatele – prosinec 2009

Index spotřebitelských cen

předchozí měsíc = 100	Stejně období předchozího roku = 100			Průměr roku 2005 = 100	Míra inflace*)
	říjen	listopad	prosinec		
100,2	99,8	100,5	101,0	112,9	101,0

*) Podíl průměrů bazických indexů (prosinec 2005 = 100) za posledních 12 měsíců a předchozích 12 měsíců

Index průmyslové produkce

	Index (stejně období předchozího roku = 100)					
	říjen p)	listopad p)	prosinec p)	září až listopad p)	říjen až prosinec p)	leden až prosinec p)
Průmyslová produkce celkem *)	92,8	99,9	101,8	93,5	97,9	86,6
těžba a dobývání	101,0	96,3	96,9	95,1	98,0	93,0
zpracovatelský průmysl	91,3	100,0	101,8	92,7	97,3	85,0
výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu *)	103,7	101,5	103,6	101,1	102,9	98,2

Poznámka: *) bez 35.3 – Pára a horká voda, dodávání páry a klimatizovaného vzduchu, led;

p) předběžné údaje

Stavební produkce

	Index ze stálých cen (stejně období předchozího roku = 100)					
	říjen r)	listopad r)	prosinec p)	září až listopad p)	říjen až prosinec p)	leden až prosinec p)
Index stavební produkce	98,9	105,9	103,5	102,7	102,7	99,0
v tom: pozemní stavitelství	91,7	102,3	104,6	96,7	99,4	93,0
inženýrské stavitelství	113,5	112,7	100,9	115,1	109,9	114,3

Poznámka: p) předběžné údaje, r) revidované údaje.

Indexy cen dovozu a vývozu zboží v ČR

	Předchozí měsíc = 100	Stejně období předchozího roku = 100			Průměr roku 2005 = 100
		říjen	listopad	prosinec	
Index dovozních cen	101,7	91,9	94,3	96,8	91,9
Index vývozních cen	100,9	96,8	96,6	96,1	93,9

Zahraniční obchod v jednotlivých měsících (v mil. Kč FOB/CIF,*) běžné ceny)

období roku 2008	vývoz	dovoz	bilance	Index (stejně období předchozího roku = 100)	
				vývoz	dovoz
leden	160 167	156 699	3 468	74,9	77,6
únor	166 388	157 966	8 422	76,5	76,9
březen	194 500	174 098	20 402	90,9	85,2
<i>leden až březen</i>	<i>521 055</i>	<i>488 763</i>	<i>32 292</i>	<i>80,7</i>	<i>79,9</i>
duben	176 328	162 439	13 889	78,3	74,2
květen	165 098	153 839	11 259	78,7	77,0
červen	186 863	165 265	21 598	85,2	80,4
<i>duben až červen</i>	<i>528 289</i>	<i>481 544</i>	<i>46 745</i>	<i>80,8</i>	<i>77,2</i>
červenec	170 022	158 079	11 943	82,3	79,1
srpen	158 955	148 494	10 461	91,5	86,2
září	193 094	176 173	16 920	86,5	82,8
<i>červenec až září</i>	<i>522 071</i>	<i>482 746</i>	<i>39 324</i>	<i>86,5</i>	<i>82,5</i>
říjen	194 095	176 612	17 483	88,8	78,9
listopad	194 880	180 342	14 538	100,0	92,0
prosinec	164 715	161 906	2 809	104,8	97,4
<i>říjen až prosinec</i>	<i>553 690</i>	<i>518 861</i>	<i>34 829</i>	<i>97,0</i>	<i>88,5</i>
<i>leden až prosinec</i>	<i>2 125 104</i>	<i>1 971 913</i>	<i>153 191</i>	<i>85,9</i>	<i>81,9</i>

*) FOB a CIF jsou mezinárodní doložky Incoterms 2000, jejichž volba má vliv na vykazovanou výši hodnoty zahraničního obchodu. FOB stanoví, že náklady a rizika přicházejí na kupujícího v okamžiku naložení zboží v ujednaném přístavu. Prodávající hradí veškeré náklady na zboží až do jeho dosažení paluby lodi. CIF stanoví takový vztah mezi prodávajícím a kupujícím, kdy povinností prodávajícího je zajistit osvědčení o původu zboží, povolení k vývozu zboží a také zaplatit námořní přepravu. Za rizika se zbožím spojená ručí až do doby, než je zboží naloženo v ujednaném přístavu. Prodávající musí také zajistit převoditelnou námořní pojistku proti nebezpečím námořní dopravy.

Metodická poznámka

Hrubý domácí produkt (HDP) - klíčový ukazatel vývoje ekonomiky. Představuje souhrn hodnot přidaných zpracováním ve všech odvětvích v činnostech považovaných v systému národního účetnictví za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy). Aby byl vyloučen vliv změn cen, je vyjádřen ve stálých cenách (průměrné ceny roku 1995).

Růst (pokles) HDP ve stálých cenách charakterizuje, o kolik % reálně stoupl (klesl) hrubý domácí produkt ve sledovaném čtvrtletí roku proti stejnému období roku předchozího.

Nezaměstnanost - jedná se o tzv. **míru evidované nezaměstnanosti**. Zdrojem dat o počtech neumístěných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Míra nezaměstnanosti je počítána jako podíl (v %), kde v čitateli zlomku je počet evidovaných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli celkový počet zaměstnaných z výběrových šetření pracovních sil (klouzavý roční průměr) plus počet evidovaných neumístěných uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce (klouzavý roční průměr). Do počtu zaměstnaných se nezapočítávají ženy na další mateřské dovolené.

Průměrná měsíční nominální mzda jednoho zaměstnance zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na hospodářských výsledcích a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům evidenčního počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů (jde o hrubou mzdu v Kč na fyzickou osobu). Tato průměrná hrubá nominální mzda je uvedena za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci podnikatelské sféry (v peněžnictví a pojišťovnictví bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry.

Růst (pokles) průměrné nominální mzdy vyjadřuje, o kolik % se zvýšila (poklesla) tato mzda v daném čtvrtletí v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Inflace je obecně definována jako růst cenové hladiny, tj. charakterizuje míru znehodnocování měny v přesně vymezeném časovém období. Míra inflace je měřena pomocí přírůstku indexu spotřebitelských cen.

Uváděná míra inflace (přesněji průměrná míra inflace) vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za dvanáct posledních měsíců proti průměrné cenové hladině dvanácti předchozích měsíců. Tyto tzv. klouzavé průměry jsou počítány z bazických indexů spotřebitelských cen s cenovým základem prosinec 1999 = 100. Vyjadřují tendenci vývoje cenové hladiny oproštěnou od sezónních vlivů.

Vývoj **spotřebitelských cen (životních nákladů)** se sleduje na spotřebních koších založených na souboru vybraných druhů zboží a služeb placených obyvatelstvem. Za cenové reprezentanty byly vybrány takové výrobky a služby, které se významně podílejí na vydáních obyvatelstva a svým rozsahem pokrývají celou sféru spotřeby. Celkový počet reprezentantů je v současné době 775. Jejich soubor je postupně agregován až do dvanácti hlavních oddílů spotřebního koše, a to formou váženého aritmetického průměru individuálních cenových indexů. Váhy ve spotřebních koších byly pro výpočet indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) stanoveny na základě struktury výdajů domácností podle výsledků statistiky rodinných účtů v roce 1999.

Výpočet bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) je prováděn podle Laspeyresova vzorce. Základním obdobím pro výpočet cenových indexů je prosinec 1999. Z těchto bazických indexů jsou vypočítávány indexy spotřebitelských cen srovnávající dvě libovolná období.

Průmyslová výroba je charakterizována Indexem průmyslové produkce (dále IPP), který je počítán v souladu s mezinárodními standardy. **Růst (pokles) průmyslové výroby** udává, o kolik % stoupla (klesla) v daném měsíci průmyslová produkce proti stejnému období předchozího roku. Jako průmyslové jsou podle klasifikace CZ-NACE považovány činnosti klasifikované v sekcích B (Těžba a dobývání), C (Zpracovatelský průmysl), D (Výroba a rozvod elektřiny, plynu tepla a klimatizovaného vzduchu) a E (Zásobování vodou; Činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi). Rozsah poskytovaných dat se odvíjí od aktuálních předpisů Eurostatu ke krátkodobým statistikám, které některá odvětví, která podle CZ-NACE patří mezi průmyslová, z pokrytí konjunkturální statistikou výslovně vylučuje (mj. sekci E, jejíž obsah z větší části nebyl podle dříve používané klasifikace OKEČ součástí průmyslu). S ohledem na tyto požadavky pokrývá konjunkturální statistika průmyslu pouze sekce B, C a D, pokud není pro konkrétní ukazatele stanoveno jinak.

Stavební výroba: Od ledna 2009 se změnil koncept sekce „Stavebnictví“. Oproti jednomu oddílu, jehož struktura byla založena na procesu výstavby, jsou nyní tři („Výstavba budov“, „Inženýrské stavitelství“, „Specializované stavební činnosti“), jež se váží spíše k účelu a typu stavby. Hlavní změnou oproti dříve používané klasifikaci OKEČ je zařazení developerské činnosti do Stavebnictví. Ze sekce průmyslu přešli nově do stavebnictví ti výrobci dřevěných, plastových a kovových výrobků pro stavební účely, kteří své výrobky zároveň instalují. Také opravy a údržba výtahů a eskalátorů patří nově do stavebnictví. Naopak ze sekce Stavebnictví byly vyřazeny instalace bezpečnostních systémů jako jsou poplašná zařízení proti vloupání a požáru.

Růst (pokles) stavební výroby udává, o kolik % stoupl (klesl) v daném měsíci objem stavební výroby ve stálých cenách v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Vývoz vyjadřuje hodnotu odeslaného zboží do zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v zahraničí. Celkový vývoz se tak skládá z odeslání do států EU a vývozu do třetích zemí.

Růst (pokles) vývozu udává, o kolik % vzrostla (klesla) v daném období v porovnání se stejným obdobím předchozího roku hodnota vývozu v běžných cenách.

Dovoz vyjadřuje hodnotu zboží přijatého ze zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v tuzemsku. Celkový dovoz se tak skládá z přijetí ze států EU a dovozu ze třetích zemí.

Růst (pokles) dovozu udává, o kolik % vzrostla (klesla) v daném období v porovnání se stejným obdobím předchozího roku hodnota dovozu v běžných cenách.